

A photograph of three children sitting on log stumps in a library. The child on the left is a girl with long blonde hair wearing a black cap with 'KERT' and a pink shirt. The child in the middle is a boy wearing sunglasses and a t-shirt with a palm tree and 'SUMMER' text. The child on the right is a girl wearing a pink cap and an orange t-shirt with 'DEEP WATER' text. The background shows bookshelves filled with books. A sign on the wall reads 'KUNNAN LUKU-DIPLOMI'.

ORIMATTILAN KAUPUNKI HYVINVOINTIRAPORTTI 2025

ORIMATTILA
Elämää oosta aahan

Sisällys

Tiivistelmä	3
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Orimattilassa 2025	4
Osallisuus Orimattilassa vuonna 2025	5
Nostoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuodesta 2025	7
Ilon aiheet.....	7
Huolen aiheet.....	10
TEA-viisari	11
Hyte-kerroin ja hyte-indikaattorit.....	12
Hyvinvointisuunnitelma 2022–2026:n toteutuminen vuonna 2025	14
HYTE-kärkien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen koonti.....	19
Johtopäätökset tulevaan hyte-työhön	20

Tiivistelmä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutui Orimattilassa vuonna 2025

hyvinvointisuunnitelmassa annettujen tavoitteiden osalta hyvin. Mielen hyvinvoinnin ja terveellisten elintapojen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, arjen turvallisuuden ja elinvoiman hyte-tavoitteiden toteutumisen arviointi osoitti, että 74 %:a toimenpiteistä toteutui Orimattilassa vuonna 2025 täysin tai osittain. Yhteensä 39:stä hyte-toimenpiteestä 41 %:a toteutui täysin. Hyte-työ käynnistettiin uusien resurssien ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä sekä ehkäisevän päihdetyön toimielin PETE jatkoivat tauolla ollutta työtään. Hyte-työn tuloksellisuus näkyi myös valtionosuuksiin vaikuttavan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen osalta, joka nousi vuodesta 2024 (19,5 euroa/asukas) vuoteen 2025 (20,2 euroa/asukas).

Orimattila sai vuonna 2025 tunnustuksina Suomen ikäystävällisin kaupunki –palkinnon, jonka myönsi Seurana. Lisäksi Orimattilaa muistettiin Päijät-Hämeen yrittäjien Päijät-Hämeen yritysystävällisin teko –palkinnolla. Palkinto pohjasi kaupungin vuonna 2025 laatimaan yritysmyönteisyyden määrittelyn, joka ohjaa jatkossa koko organisaation tapaa palvella yrityksiä ja toimia elinvoiman edistäjänä.

Kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua hyvinvointisuunnitelma 2026–2029:n työstöön ilmiötiedonkeruun kautta. Valtakunnallinen kasvava työttömyys näkyi myös Orimattilassa. Seniorityö tavoitti ikääntyneitä kuntalaisia hyvin. Lapsilla ja nuorilla oli mahdollisuus vaikuttaa nuorisovaltuuston ja lasten parlamentin kautta. Ilmiöbudjetoinnilla tuettiin lasten ja nuorten hyvinvointia ja tarjottiin vanhemmuuden tukea lastenpsykiatri Jari Sinkkosen luennolla.

Kouluterveyskyselyn mukaan kiusaaminen lisääntyi mutta sen ehkäisemiseen tartuttiin muun muassa laatimalla kiusaamisen vastaisen työn suunnitelma sekä toteuttamalla suunnitellusti opetussuunnitelmaan nivoutuvaa hyvinvointityötä perusopetuksessa ja lukiossa.

Kouluterveyskysely osoitti myös orimattilalaisen kouluruoan suosion sekä raittiiden nuorten lisääntyvän määrän.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Orimattilassa 2025

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen siirtyi hyvinvointitoimialan loputtua 1.1.2025 alkaen Vapaa-aika- ja liikuntapalveluiden alle. Hyvinvoinnin ja osallisuuden jaosto aloitti työnsä valtuustokauden alussa ja kokoontui ensimmäisen kerran 11.9.2025 (Hyvinvointivaliokunta 30.5. saakka). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ohjasi HYTE-ohjausryhmä, joka käynnistyi tauon jälkeen ja kokoontui vuonna 2025 kolme kertaa kesäkuusta alkaen. Ehkäisevän työn toimielin (PETE) käynnistyi myös tauon jälkeen ja se ehti kokoontua kahdesti. Lasten ja perheiden työryhmä (LAPE) kokoontui neljästi.

Vuoden 2025 keväällä valmistui hyvinvointiraportti 2024. Vuoden aikana koottiin myös Laaja hyvinvointikertomus 2021–2024. Laaja hyvinvointisuunnitelma 2026–2029:n, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, ehkäisevän työn suunnitelman sekä ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman kokoaminen käynnistettiin syksyllä 2025. Työn pohjaksi tehtiin ilmiötiedonkeruu kuntalaisilta, asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä vuoden vaihteessa 2025–2026.

Kaupungissa teetettiin osallisuus- ja hyvinvointikysely ja järjestettiin kaksi yhdistysiltaa. Lisäksi kaupungissa toteutettiin kuntalaiskysely asukaskokemukseen liittyen. Hyte-työ kytkeytyi vahvasti osallisuuden edistämiseen, koska osallisuuskoordinaattoriresurssi oli pääosan vuotta täyttämättä.

Orimattila osallistui Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ja kuntien yhteisiin hyte-neuvotteluihin syksyllä 2025 ja oli mukana määrittelemässä yhteisiä hyte-tavoitteita vuodelle 2026, joiksi muodostuivat osallisuus ja yhteisöllisyys -hyte-kärjen osalta työhön kouluun ja koulutukseen kiinnittyminen ja päihteettömyys ja terveelliset elintavat -hyte-kärjen osalta: hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat). Orimattila osallistui myös alueelliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkoston työhön.

Osallisuus Orimattilassa vuonna 2025

Orimattilassa osallisuustyötä toteutettiin vuonna 2025 monipuolisesti osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvointisuunnitelman valmistelussa hyödynnettiin osallistavia menetelmiä. Kuntalaisia ja sidosryhmiä kuultiin yhdistysillassa, joulukuussa järjestetyssä kuntalaistyöpajassa sekä verkkotyöpajassa. Valmistelusta viestittiin aktiivisesti kaupungin verkkosivuilla, sisäisissä kanavissa ja sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena oli vahvistaa kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja osallisuuden kokemusta.

Kuntalaisten osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia tukivat vakiintuneet rakenteet, kuten nuorisovaltuusto, lasten parlamentti sekä vanhus- ja vammaisneuvosto ja veteraaniasiain neuvottelukunta. Lisäksi kunnassa toimi neljä aluekumppanuuspöytää ja järjestettiin säännöllisiä yhdistysilloja. Digitaaliset kanavat, kuten avoin palautekanava ja kuntalaisaloitejärjestelmä, mahdollistivat osallistumisen ajasta ja paikasta riippumatta.

Nuorille tarjottiin mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksentekoon nuorisovaltuuston kautta, joka osallistui myös hyvinvointisuunnitelman ja -raportin valmisteluun. Lasten näkemyksiä hyvinvointisuunnitelmaan kerättiin lasten parlamentin ja koulujen oppilaskuntien kautta. Lasten parlamentin toiminta vakiintui vuoden 2025 aikana. Nuorisotyö tuki arjen osallistumista tarjoamalla turvallisia tiloja nuorten vapaa-ajan viettoon.

Ikääntyneiden osallistuminen näkyi aktiivisena roolina senioritoiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Toimintaa muokattiin toiveiden pohjalta, ja tarjolla oli maksutonta ryhmätoimintaa sekä tapahtumia, kuten seniorimessuja. Yhteistyötä tehtiin tiiviisti yhdistysten ja seurakunnan kanssa.

Kaavoituksen osalta järjestettiin viisi omaa asukastilaisuutta ja osallistuttiin neljästi muiden järjestämiin asukastilaisuuksiin. Kaavoihin liittyviä tilaisuuksia oli Pennalassa, Virenojalla, Niinikoskella ja Orimattilan keskustassa (kaupungintalolla).

Syksyllä 2025 toteutettiin hyvinvointi- ja osallisuuskysely (N= 69), jolla kerättiin tietoa kuntalaisten hyvinvointiin liittyvistä seikoista. Tietoa hyödynnettiin seuraavan

hyvinvointisuunnitelman laadinnassa sekä hyvinvointikertomuksessa. Päihdetilannekyselyssä saatiin lapsilta ja nuorilta (N=908) hyvin tietoa ajankohtaisesta päihdetilanteesta Orimattilasta ja nuorten toiveesta vanhempien roolista päihteistä käytävissä keskusteluissa.

Kaupungin tapahtumat, kuten Perheiden päivä, Taiteiden ilta, Ite-valotaidefestivaali ja harrastemessut, loivat yhteisöllisyyttä ja tarjosivat matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia. Kuntalaiset ja aluekumppanuuspöydät osallistuivat tapahtumien toteutukseen.

Nostoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuodesta 2025

Ilon aiheet

Lapset ja nuoret

Kouluterveyskyselyn 2025 mukaan orimattilalaiset lapset ja nuoret valitsivat yhä useammin raittiuden. Kouluruokailu koettiin Orimattilassa hyväksi maun, laadun, tarjoiluajan ja riittävyden osalta. 4.-5. luokkalaisten kouluinnostus lisääntyi vuodesta 2023 (36 %) vuoteen 2025 (51 %) ja terveelliset elintavat lisääntyivät (vuosi 2023 20 %; 2025 31 %) ja heidän osaltaan vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä kasvoi.

8.-9. luokkalaisten osalta kouluinnostus lisääntyi vuonna 2025 (19 %) vuoteen 2023 verrattuna (12 %). Seksuaalisen häirinnän kokemukset puhelimesta tai internetissä laskivat vuodesta 2023 (31 %) vuoteen 2025 tultaessa (12 %). Perheen taloudellinen tilanne koettiin paremmaksi (vuonna 2023 koettiin kohtalaiseksi tai huonommaksi 39 % ja vuonna 2025 enää 27 %:a koki näin). Lukiolaisilla nuuskan ja tupakan käyttö väheni. Fyysisen uhkan kokemukset vähenivät vuodesta 2023 (16 %) vuoteen 2025 (4 %).

Orimattilan perusopetuksessa ja toisella asteella opetettiin hyvinvointitaitoja. Hyvis-hyvinvointitunnit olivat osa kouluilla tehtävää hyvinvointityötä. Päihdekasvatusta tarjottiin 5.-6. luokkalaisille, 8-luokkalaisille HUBU-tuntien kautta ja 9. luokkalaisille digipelaamisesta ja sosiaalisen median käytöstä (toiminnalliset riippuvuudet). Nuorisotila Monttu avautui keskustassa ja tavoitti hyvin nuoria. Vuonna laadittiin kiusaamisen vastaisen työn suunnitelma ja tehtiin hyvinvointityötä hyvinvointioppituntien kautta perusopetuksessa ja lukiossa.

Työikäiset

Äänestysaktiivisuus nousi Orimattilassa hieman kevään 2025 kuntavaaleissa (50,1 %) verrattuna vuoteen 2021 (49,4 %). Vuonna 2025 tehdyn kuntalaiskyselyn mukaan orimattilalaisten halukkuus osallistua kunnan asioiden ja palveluiden kehittämiseen on

keskimääräistä korkeampi. Tämä antaa kaupungille hyvän lähtökohdan kehittää osallistumisen ja vuorovaikutuksen tapoja jatkossa. Liikuntamahdollisuudet ulkoliikuntapaikkoineen, ulkoilureitteineen ja Areenan palveluineen tukivat myös työikäisten hyvinvointia.

Ikääntyvät

Senioritoiminta järjesti monipuolisesti toimintaa, senioriliikuntaa, retkiä, tilaisuuksia, seniorikahvilatoimintaa, harrastus- ja kulttuuritoimintaa ja tarjosi matalan kynnyksen tukea ja neuvontaa. Matalan kynnyksen kohtaamispaikka Olotila sai hyvin kävijöitä ja kaikkienensa seniorityön toiminnoissa oli 4275 kävijää. Vanhusystäväpalvelu Seurana myönsi Orimattilalle Suomen ikäystävällisin kunta -palkinto vuonna 2025.

Kuva 1. Ikäystävällinen kunta -palkinnon luovutti Seurana Oy. Kuvassa toimitusjohtaja Mirka Saarinen, valtuuston puheenjohtaja Riitta Lonka, seniorikoordinaattori Anni Myllylä ja kaupunginjohtaja Kalle Larsson.

Yhdistykset, seurat, seurakunta ja aluekumppanuuspöydät

Kolmannen sektorin toimijat ja aluekumppanuuspöydät vahvistivat kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta omalla toiminnallaan. Nämä toimijat järjestivät laajasti osallisuutta ja hyvinvointia edistävää vapaa-ajan toimintaa orimattilalaisille eri puolilla kaupunkia. Yhdistyksille järjestettiin yhdistysillat ja kaupunki tuki yhdistyksiä avustuksin.

Yritysmönteisyys

Kaupunginhallitus hyväksyi syksyllä 2025 yritysmyönteisyyden määrittelyn, joka ohjaa koko organisaation tapaa palvella yrityksiä ja toimia elinvoiman edistäjänä. Määritelmä perustuu yrittäjiltä, kuntalaisilta, kumppaneilta, viranhaltijoilta ja luottamushenkilöiltä kerättyyn palautteeseen sekä useisiin työpajoihin ja kyselyihin. Yritysmyönteisyys toimii jatkossa kaupunkiorganisaation yhteisenä toimintamallina, joka ohjaa päätöksentekoa, viestintää, palvelujen kehittämistä ja yhteistyötä yritysten kanssa. Linjaukset ovat osa Orimattilan elinvoimatyön perustaa ja tukevat sekä yritysten että kaupungin kasvua ja toimintaedellytyksiä. Vuonna 2025 määrittelytyö sai myös ulkopuolista tunnustusta: Orimattila palkittiin Päijät-Hämeen yritysmyönteisin teko -kilpailun voittajana, mikä toi näkyvyyttä kaupungin johdonmukaiselle työlle yritysmyönteisen kulttuurin rakentamisessa.

Kuva 2. Päijät-Hämeen yritysystävällisin teko -palkintoa kaupunginjohtaja Kalle Larssonille luovuttamassa vt. maakuntajohtaja Juha Hertsi sekä Päijät-Hämeen yrittäjien toimitusjohtaja Heta Vihervirta-Vuontelo.

Huolen aiheet

Lapset ja nuoret

Kouluterveyskysely kertoi kiusaamisen lisääntymisestä Orimattilassa vuoteen 2023 verrattuna eri ikäryhmillä. Kiusaamisen ehkäisyyn tartuttiin muun muassa laatimalla kiusaamisen vastaisen työn suunnitelma sekä toteuttamalla opetussuunnitelmaan nivoutuvaa hyvinvointityötä ja perusopetuksessa ja lukiossa. Kiusaamisen ennaltaehkäisyyn kiinnitettiin yksiköissä tekemällä kiusaamista ilmiöineen enemmän näkyväksi ja arvioimalla käytössä olevia toimintatapoja. Lisäksi Orimattilan kaupunki on ollut mukana 2025 alkaen Päijät-Hämeen Turvallinen koulupäivä -hankkeessa, joka tuottaa materiaalia ja yhteisiä käytänteitä seuraavan kahden vuoden aikana liittyen kiusaamisen ennaltaehkäisevään työhön.

Työikäiset

Valtakunnallinen kasvava työttömyys näkyi myös Orimattilassa. Työttömien määrä kasvoi koko vuoden keskiarvon osalta vuodesta 2024 (11,2 %) vuoteen 2025 (12,1 %). Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä nousi vuodesta 2024 (36,9 %) vuoteen 2025 (42,8 %) ja ylitti koko maan tason (33,6 %). Kasvua selittää osaltaan vuoden 2025 alussa voimaan tullut lakimuutos, joka muutti työttömyyden tilastointitapaa. Aiemmin työnhakija ei ollut tilastoissa työttömänä silloin, kun hän osallistui palveluihin, kuten valmennukseen, palkkatuetuun työhön tai kuntouttavaan työtoimintaan, jolloin työttömyysjaksot katkesivat helpommin. Lakimuutoksen jälkeen palveluissa olevat henkilöt säilyvät työttömän statuksella, mikä pidentää yhtäjaksoisia työttömyysjaksoja ja näkyy pitkäaikaistyöttömien osuuden kasvuna. Kyse ei siis ole yksinomaan työllisyystilanteen heikkenemisestä, vaan myös tavasta, jolla työttömyyttä tilastoidaan.

Ikääntyvät

Ikääntyvien kuntalaisten määrä kasvoi Orimattilassa kuten muuallakin Suomessa. Ikääntyvien määrän kasvaessa palvelutarve kaupungissa lisääntyy. Vuonna 2025 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli 27,2 %: a. Väestöllinen huoltosuhde oli 73,8 %, mikä tarkoittaa sitä, että

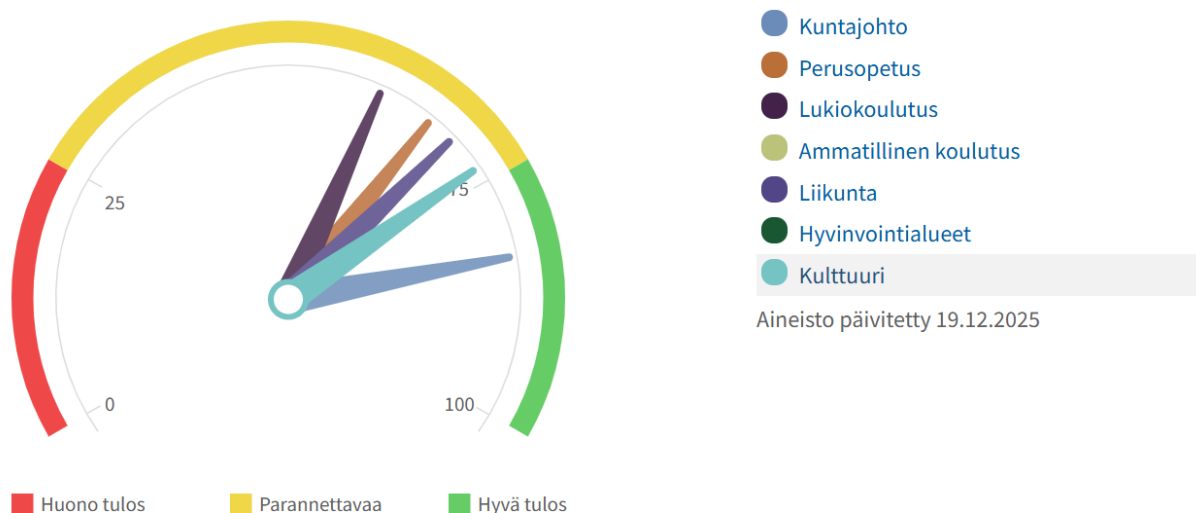
100 työkäistä kohti on noin n. 74 lasta tai vanhusta kunnassa. Kotona yli 75-vuotiaista asui (v. 2024) 93,3 %: a.

TEA-viisari

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kahden vuoden välein tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä. TEAviisari tarjoaa tukea ja tietoa kunnille ja hyvinvointialueille kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämistoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Työkalun avulla voi hakea tietoja ja vertailla kunnan tai hyvinvointialueen tilannetta koko maahan kaikkiaan seitsemällä eri toimialalla.

Alla olevassa kuvassa näkyy kootusti TEA-viisarin tilanne kaikkien teemojen osalta. Selkeästi hyvä tulos on johtamisen osalta, joka kuvaa hyvinvointijohtamisen eteen kunnassa tehtyä työtä. Loput viisareista sijoittuvat keltaiselle, joka tarkoittaa, että niissä on vielä toimia tehtävänä.

Kaikki sektorit : Orimattila 2025

Kuva 3. Orimattilan TEAviisari vuonna 2025

Hyte-kerroin ja hyte-indikaattorit

Valtionosuuksiin vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin nousi vuodesta 2024 (19,5 euroa/asukas) vuoteen 2025 (20,2 euroa/asukas).

Indikaattori	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin euroa / asukas	16	16	19,5	20,2
HYTE-kerroin, 0 - 100	57	57	63	66
HYTE-kerroin, 1 000 euroa	253,7	251,4	305,2	316,7
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	60	60	82	89
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	53	53	44	43
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2026				

Taulukko 1. Hyte-kerroin vuonna 2025

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta. Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattorit jaetaan skaalattuihin ja skaalaamattomiin indikaattoreihin. Skaalattu indikaattori kertoo sen, miten Orimattilan luvut suhteutuvat muihin kuntiin nähden. Indikaattorien arvot voivat vaihdella välillä 0–100, jossa 100 on tavoiteltu maksimiarvo.

Skaalattu hyte-indikaattori	2021	2022	2023	2024	2025
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	25	52	63	36	37
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	48	48	57	57	39
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	58	57	55	46	42
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	41	56	55	26	57
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	38	48	37	44	39
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	58	58	52	52	Tietoa ei ole saatavilla vuodelta 2025
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2026					

Taulukko 2. Skaalatut tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta suhteessa muuhun maahan.

Skaalattujen tulosindikaattoreiden (kuva 3) mukaan Orimattilan asema vuonna 2024 oli muiden Suomen kuntien joukossa hieman heikompi vuoteen 2023 verrattuna seuraavien indikaattoreiden osalta, joiden kehittymistä on tulevana vuosina syytä seurata:

- Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat

Prosessi-indikaattori	2021	2022	2023	2024	2025
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	76	76	0	0	Tieto ei vielä saatavilla
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	68	68	76	76	Tieto ei vielä saatavilla
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	33	33	76	76	Tieto ei vielä saatavilla
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	0	0	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	0	0	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100	100	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100	100	100
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	0	0	0	0	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	0	100	100	100	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	100	0	0	100	100
Oppilaiden poissaolojen kokonaisuutena seurataan koko koulussa	25	25	80	80	Tieto ei vielä saatavilla
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	100	100

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2026

Taulukko 3. Prosessi-indikaattorit kuvaavat terveyden edistämisen toimien toteutumista Orimattilassa

Opetuksen osalta tuorein tiedonkeruu toteutettiin syksyllä 2025 ja sen tiedot eivät ole vielä päivittyneet Sotkanetiin.

Välipalakäytäntö kouluissa on toteutunut kouluilla, jos koululaisilla on ollut iltapäiväkerho, johon on kuulunut välipala. Niillä kouluilla missä tämä iltapäiväkerho on toteutunut, on koululaisilla ollut mahdollisuus ostaa välipalaa. Kouluruokasuositus toimii Orimattilassa ohjenuorana, jonka varaan kaupungissa ruokapalvelu ja perusruokalistat rakennetaan. Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen

järjestämisestä on siis noudatettu, mutta on epäselvää, miksi vastaus on kyseinen (eli 0).
 Jatkossa on tärkeää, että ateriapalvelujen henkilöstöä osallistetaan kyselyyn, jotta saadaan toiminnan mukaiset vastaukset. Opetusyksiköt vastaavat TEA-viisariin itsenäisesti.
 Opetuspalvelujen henkilöstö tässä kohtaa yhdistänyt jo olemassa olevaa toimintaa valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokasuositukseksi ja siksi kirjaus on virheellinen.

Hyvinvointisuunnitelma 2022–2026:n toteutuminen vuonna 2025

Seuraaviin taulukoihin on koottu hyvinvointisuunnitelma 2022–2026:ssa esitettyjen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden toteutumista Orimattilassa vuonna 2025.

Orimattilan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alueet pohjautuvat Päijät-Hämeessä yhteisesti sovittuihin hyte-kärkiin, joita ovat mielen hyvinvointi, päihteettömyys ja terveelliset elintavat, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä arjen turvallisuus.

Kuva 4. Päijät-Hämeen hyte-kärjet

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS / Hyvinvointiraportti 2025

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA	MITTARI	Arviointi 2025
Kuntalaiset ja sidosryhmät kokevat voivansa vaikuttaa ja osallistua elinympäristönsä kehittämiseen	Osallistavan budjetoinnin kokeilu	EI TOTEUTUNUT	OSBU-ideoiden määrä, yhteiskehitettyjen ideoiden määrä, äänestysprosentti	Hyvinvointialuekunta varasi vuoden 2025 talousarvioon 20 000 euron määrärahan ilmiöbudjetointiin. Ilmiöbudjetoinnin teemaksi valittiin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Varhaiskasvatuspalveluissa käytettiin 7 000 euroa esiopetusryhmien henkilöstölle syksyllä 2025 järjestettyyn Huomaa Hyvä! -koulutukseen ja materiaaliin sekä koulutuksesta aiheutuviin sijaiskuluihin. Opetuspalveluissa käytettiin 13 000 euroa asiantuntijaluento, elokuvalliseen sekä liikunta- ja rentoutumisvälineistöön. Myllyän koululla järjestettiin huoltajille suunnattu asiantuntijaluento, jossa lastenpsykiatrian erikoislääkäri ja lääketieteen tohtori Jari Sinkkonen puhui aiheenaan "Vanhemmuuden antoisaa pesti".
	Lapsi-parlamentin toiminta aloitetaan ja vakinnu-tetaan	TOTEUTUI	Lapsi-parlamentti on toiminnassa Kyllä/ei	Lasten parlamentti kokoontui kolme kertaa ja toiminta vakiintui vuoden 2025 aikana. Kokouksissa käsiteltiin mm. koulukiusaamista, kuntavaaleja, koulujen kuulumisia ja ilmiöbudjetointia. Lasten parlamentti osallistui myös laajan hyvinvointisuunnitelman ilmiötiedonkeruuseen.
	Osallistavaa kaavoitusta kokeillaan	TOTEUTUI		Järjestettiin kaavoituksen osalta viisi omaa asukastilaisuutta ja osallistuttiin neljäksi muiden järjestämiin asukastilaisuuksiin. Kaavoihin liittyviä tilaisuuksia oli Pennalassa, Virenojoilla, Niinikoskella ja Orimattilan keskustassa (kaupungintalolla). Lisäksi kaavoituksen osalta tehtiin opiskelijayhteistyötä HAMK:n kanssa kahden eri kurssin tiimoilta sekä osallistuttiin Asettava Päät-Häme (Jokikunta/Mallusjoki) hankkeeseen (Leader-hanke)
	Kaupunkiin luodaan osallisuusmalli	EI TOTEUTUNUT		Osallisuusmallin toteutus siirtyi vuodelle 2026; kaupungissa toteutettiin hyvinvointi- ja osallisuuskyseily syyskuussa 2025; Taiteiden ilan kyseily nuorille; kehitettiin Skidisialogia Jokivarren koululla OLAA2 ankkeen liikuntavälineiden hankkimista varten. Lisäksi teetettiin hyvinvointi- ja osallisuuskyseily, jossa kartoitettiin kuntalaisille mieluisimpia tapoja osallistua, osallisuuden kanavia sekä kuntalaisien kokemia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä asioita simälä pitäen seuraavaa laajaa hyvinvointisuunnitelmaa. Kyseilyä selvitettiin myös mitkä asiat tukivat vuosina 2021-2024 orimattilaisten hyvinvointia. Vuonna 2025 tehtiin myös kuntalaiskyseily, jonka mukaan orimattilaisten halukkuus osallistua kunnan asioiden ja palveluiden kehittämiseen on keskimääräistä korkeampi. Tämä antaa kaupungille hyvän lähtökohdan kehittää osallistumisen ja vuorovaikutuksen tapoja jatkossa.
	Yhdistysten avustukset pidetään vähintään nykyisellä tasolla	TOTEUTUI OSITTAIN	Vuosivavustusten määrä kaupungin talousarviossa	Kulttuuritoiminta-avustuksia jaettiin talousarviossa varatun 18 000 euron edestä ja nuorisoyhdistysten toiminta-avustuksia talousarviossa varatun 17 000 euron edestä. Nuorisoyhdistysten kohdeavustushakemuksia ei saapunut määräaikaan mennessä. Liikuntayhdistysten osalta talousarviossa varatusta 41 000 eurosta liikuntayhdistysten toiminta-avustuksia jaettiin 29 514,43 e ja liikuntayhdistysten olosuhteavustuksia 9823,44 e. Jakamatta jäi 1662,13 euroa.
	Toteutetaan yhdistystapaamiset ja -kyseilyt säännöllisesti eri toimialoilla	TOTEUTUI OSITTAIN		Yhdistyksiä toteutettiin 22.5.2025 ja 20.11.2025. Lisäksi tehtiin yhdistyskyseily keväällä 2025 yhdistystapaamisten teemoista. Yhdistykset osallistuivat laajan hyvinvointisuunnitelman työstöön.
			Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien osuus, %	Karkeasti arvioiden keväällä 2025 yhdistyksille tehtyyn kyselyyn nojaten n. 150 henkilöä osallistui yhden orimattilaisen yhdistyksen toimintaan/vuosi. Tätä mittaria koskevan tiedon hankkiminen oli haasteellista ja se on ainoastaan arvio.
Neljännän sektorin toimijat tukevat kaupungin hyvinvointityötä	Otetaan käyttöön koko kaupungin ideaseinä ja teemääänestykset	TOTEUTUI OSITTAIN		Taiteilua itselle ja iloksi -taidetyöpaja Taidemuseolla (4krt)
	Hyvinvointitoimialan avustusten päivitys: osallisuus ja yhteisöllisyys sekä hyvinvointityö huomioidaan kriteereissä	TOTEUTUI	Avustukset päivitety: tehy/ei tehy	Hyvinvoinnin kevytrahan määritelmässä raha myönnetään sellaisiin tapahtumiin, tilaisuuksiin, toimintaan tai rakennelmiin, jotka edistävät orimattilalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä lisäävät osallisuutta. Hyvinvoinnin kevytraha on lähellä osallistuvan budjetoinnin mallia, jossa kaupunkilaiset otetaan mukaan tekemään esityksiä, päättämään taloudellisten resurssien käytöstä ja toteuttamaan asioita. Hyvinvointirahalla toteutettavien toimintojen täytyy olla avoimia ja maksuttomia kaikille orimattilalaisille. Rahaa myönnetään vaihtuvien teemojen mukaisiin toimiin. Valiokunta päätti hyvinvoinnin kevytrahan teemaksi vuodelle 2025: senioriväestön aktiivisuuden ja osallisuuden tukeminen.
			Talkoiden lukumäärä ja niihin osallistujien lukumäärä	Karkeasti arvioiden keväällä 2025 yhdistyksille tehtyyn kyselyyn nojaten talkoita pidettiin n. 10/vuosi/yhdistys ja niihin osallistui n. 40 henkeä/yhdistys. Tätä mittaria koskevan tiedon hankkiminen oli haasteellista ja se on ainoastaan arvio.
Viihtyisä elinympäristö	Kehitetään asiakaslähtöisiä esteettömiä sähköisiä palveluita; verkko-aineistot sekä tilaisuudet ja tapahtumat verkossa	TOTEUTUI		Liikuntapalveluiden tilavaraus- ja kassajärjestelmä Enkora otettiin käyttöön 2025, käytössä oli sähköiset lomakkeet ja liikuntatapahtumien ilmoittamiseen Webropol-lomakkeet. Verkkoaineistot (kuntalaisten palautelomake, kuntalaisaloittemahdollisuus sekä väärinkäytösten ilmoituskanava) olivat saatavilla kaupungin Osallistu ja vaikuta -sivustolla. Kuntalaisilla oli mahdollisuus myös valtuuston kokousten seuraamiseen kaupungin Youtube-kanavan kautta.
	Kaupunkilaisten digiosaamista vahvistetaan tarjoamalla joustavasti digiopastusta ja -neuvontaa.	TOTEUTUI		Kirjasto järjesti 25 henkilökohtaista digiopastusta. Wellamo-opisto järjesti 18 digineuvontaa, joissa oli osallistujia 73. Lisäksi Wellamo-opisto järjesti kaksi digiluentoa, joissa oli 114 kuulijaa.
			Turvallisuussuunnitelma on päivitetty kyllä/ei	Ei toteutunut. Turvallisuussuunnitelman päivitys siirtyi vuodelle 2026.
			Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (hyte-ind.)	Kaatumisten ja putoamisten hoitajaksojen määrä/10 000 asukasta ei ole saatavilla 30.3.2026 mutta kaalattu hyte-indikaattorilukema tästä mittarista on 37 (vt. vuonna 2024 se oli 36). Hyte-kerroinikaattorissa tavoitteena on 100, jolloin lukema on edellisvuodesta hieman heikentynyt.
			Polisin tietoon tulleet henkeen tai terveyteen kohdistuneet rikokset/ 1000 asukasta	Tuoreimmat luvut ovat vuosilta 2023 (4,3); 2024 (3,7) / 1000 asukasta

ARJEN TURVALLISUUS TOTEUMAT / Hyvinvointiraportti 2025

TAIVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA	MITTARI	2025 arviointi
Asukkaiden elinympäristön turvallisuutta vahvistetaan	Kaupungin turvallisuussuunnitelman päivitys	Ei TOTEUTU-NUT	Turvallisuus-suunnitelma tehty/ei tehty	Ei toteutunut. Turvallisuussuunnitelman päivitys siirtyi vuodelle 2026, kun valmiuteen ja varautumiseen liittyvä lainsäätö on hyväksytty eduskunnassa.
	Hyvinvointi- ja turvallisuuskeskely (v. 2023, 2025) sekä päihdetilannekyselyn (v. 2022, 2024) toteuttaminen kahden vuoden välein osin seudullisessa yhteistyössä	TOTEUTUI OSITTAIN	Kyselyt toteutettu/ei toteutettu	Päihdetilannekyselyssä (N= 908) 2025 lapset ja nuoret kertoivat nähneensä alaikäisten päihteiden osalta eniten vapettamista ja nikotiinipussien käyttöä ja näitä useimmiten ulkona, puistoissa tai kaduilla. Alaikäisten kokemukset sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien myynnistä alaikäisille mukailivat Päijät-Hämeen tuloksia. Lasten ja nuorten huolet läheisen päihteiden käytöstä kohdistuivat eniten tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön. Avovastauksissa korostui se, että lapset ja nuoret kokivat keskustelut vanhempien ja huoltajien tärkeiksi siinä, etteivät lapset ja nuoret aloittaisi päihteiden käyttöä. Aikuisten (N=194) havainnoissa näkyi päihteiden välittäminen alaikäisille, nuoren iän tarkastamatta jättäminen kaupassa ostojen yhteydessä sekä alaikäisten päihdehavaintojen yleisyys useammin kuin muualla Päijät-Hämeessä. Vastajat kertoivat, että Orimattilassa sai tukea ja apua eri päihteiden käytön lopettamiseen pääosin muuta muuta Päijät-Hämettä paremmin. Erillistä hyvinvointi- tai turvallisuuskeskelyä ei tehty mutta hyvinvointi- ja osallisuuskeskely (N=69) toteutettiin syksyllä 2025, jossa kysyttiin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä seikoista Orimattilassa hyte-kärrittäin. Mielen hyvinvointia koettiin Orimattilassa parhaiten edistettävän luonnon, yhteisöllisyyden, harrastus- kulttuuri- ja tapahtumatoiminnan, toimivien palveluiden sekä kaikkien asukasryhmien tasaarvoisen huomioimisen kautta. Arjen turvallisuutta koettiin lisäävän seuraavat tekijät: poliisin läsnäolo ja valvonta, liikenneturvallisuus ja infrastruktuuri, nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja nuorten olotilat, yhteisöllisyys ja häiriökäyttäytymiseen puuttuminen sekä riittävät palvelut ja ennaltaehkäisevät palvelut. Päihteettömyyden ja terveellisten elintapojen osalta korostui harrastusten ja mielekkään tekemisen tärkeys vaihtoehdona päihteille, varhainen puuttuminen ja etsivä nuorisotyö, tieto ja valistus sekä vanhemmuuden tuki ja esimerkki, yhteisöllisyys sekä työllisyys- ja taloudellinen tilanne. Orimattilassa haluttiin osallisuuskyselyiden ja palautekanavien kautta, keskustelutalouksissa ja kohtaamalla päättäjiä, äänestämällä, yhdistystoiminnan ja vapaaehtoistyön kautta. Kuntalaiset korostivat vastauksissaan, että osallistumisen tulisi johtaa todellisiin vaikutuksiin ja näkyä päätöksenteossa. Lisäksi tehtiin kysely Taiteiden illassa ja selvitettiin millaisia tapahtumia, toimintaa, tiloja Orimattilassa kaivata lisää. Vastauksissa (N= 37) korostuivat isommat tapahtumat, kuten Ite-valtaidefestivaali, konsertit, nuorten tapahtumat ja tilat sekä kahvilat.
	Kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma	TOTEUTUI	Kehittämissuunnitelma on tehty/ei tehty	Seudullinen katuväyläsuunnitelma valmistui ja siinä Orimattilalla oli oma osuus. Puistotien raitti toteutettiin. Peltolan puistoraitin rakentaminen valmistui kesällä 2025. Kohde on osa Kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelman toimenpideohjelman kohteita ja kaupungin pyöräilyn tavoiteverkkoa. Hankkeen valtionavustus oli 209 000 e. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishohjelma valmistui jo vuonna 2024.
	Liikenneturvallisuuksuunnitelman päivitys	Ei TOTEUTU NUT		Suunnitelmaa ei toteutettu vuoden 2025 aikana. Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusneuvotteluissa (MAL) sovittiin vuonna 2025 valtion kanssa monta liikenneturvallisuuksuutta parantavaa toimenpidettä toteutettavaksi tai suunnitellun: -Suojatien valaistuksen parantaminen Lahdentien, Kulltuuritalon (kirjaston) kohdalla, toteutuu 2026 -Vanhatien muuttaminen kyltiksi ja uusien linja-autopysäkkien rakentaminen Virenojantien koulun lähelle, toteutuu 2026-2027 -Suunnitellaan kävely- ja pyöräite Pinnalantien haarasta Renkomäkeen Lahdentien itäpuolelle, suunnittelu alkaa 2026. Liikenneturvallisuuksuunnitelma kokoukseen kahdesti ja käsiteltiin mm. koulukuljetuksia, polkupyörävalistusta, kouluisten liikennekäyttäytymistä, kaavoitusta, kevyenliikenteen väyliä, käynnissäolevia ja toteutettuja tiehankkeita.
	Katuvälyä, ledit, päällä oloajat; Ledit myös rakennukset	TOTEUTUI OSITTAIN		Viljamaan tien katuvälyä valmistui ja vanhat valaisimet 25 kpl vaihdettiin lediksi, Pennalaan Uotilantielle rakennettiin uusi led-valaistus, Lähdepuiston valaisimia uusittiin, Roska-astioita hankittiin 10 uutta ja 25 tuhka-astia, - Jokivarren koulu led-valaistusmuutoksia opetustiloihin ja ruokalaan, liikuntasaliin ja D-osan käytävään - Kaupungintalo aurinkovoimala, suunnittelu valmis (edellyttää kattoremontin suunnittelun ja toteutuksen ensin) - Orimattila Areenan ja uimahallin aurinkovoimala, suunnittelu valmis - Terveysasema aurinkovoimala suunnittelu ja asennus valmis - Usean kiinteistön IV-koneiden puhallinmuutokset suoravetoisiksi EC-puhaltimiksi. Toteutuneet Lintulan päiväkotin ja Koivikon päiväkotin - Terveysaseman led-valaistusmuutokset tehty käytäville osittain, vuodeosaston 1 ruokasaliin, 2.krs ja 1.krs (terapia- ja hallintotilojen siipi) sekä ruoka / keittiötilaan. - Pennalan päiväkodin käytävälampien muutokset led-valaisimiksi - Koivikon päiväkodin käytävälampien muutokset led-valaisimiksi - Kiinteistöautomaattien ohjausmuutoksia ja optimointia
	Lisätään penkkejä ja opasteita reittien varrelle	TOTEUTUI OSITTAIN		Penkkejä ei hankittu, Peltolan puistoraitin valmistuksen yhteydessä tuli käyttöön muutama uusi penkki.
Lähiuhdevä kivalta ja seksuaalinen häirintä eri ikäryhmissä vähenee nykytasosta	Kaupungin henkilöstölle järjestetään koulutusta seksuaalisesta häirinnästä sekä perhe- ja lähiuhdevä kivalta an ehkäisystä ja siihen puuttumisesta	TOTEUTUI OSITTAIN	Kouluterveyskysely: Koulukiusaamiskokemukset, %: Kokemukset seksuaalisesta häirinnästä, % Kokemukset lähiuhdevä kivalta a, % Järjestetyt koulutukset seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallan ehkäisystä/v On saanut tukea perheessä kokemaan väkivaltaan	Kouluterveyskysely 2025:n mukaan kokemuksen seksuaalisesta häirinnästä vähenivät 4.-5. luokkalailla (2023: 6%; 2025: 3 %), 8.-9. luokkalailla (2023: 15 %; 2025: 10 %) ja lukiolaisilla (2023: 29 %; 2025: 17 %) -sta 2023. Koulukiusaaminen lisääntyi kaikilla kouluterveyskyselyn vastaajaryhmillä: 4.-5. lk (2023: 45 %; 2025: 46 %), 8.-9. lk. (2023: 41 %; 2025: 48 %) ja lukiolaisilla (2023: 15%; 2025: 19 %) Vanhemman tai huoltajapäivän fyysinen väkivalta väheni 4.-5. luokkalaisten osalta (vuonna 2023 19 %; 2025 11%), kuin myös 8.-9. luokkalaisten osalta (vuonna 2023: 13 %; 2025: 9 %) ja lukiolaisten osalta (vuonna 2023 9 %; 2025: 4%) Koulutusta järjestettiin turvallisuuden ja mielen hyvinvoinnin teemoihin kytketyissä koulutuksissa opetustoimessa. Opettajat saivat koulutuksessa tietoa seksuaaliseen häirintään puuttumisesta. Yläkoulun ja lukion opettajia koulutettiin luvuvuonna 2024-2025 "#MyFriendToo" - koulutuksella, jonka pohjalta he pitivät oppitunteja yläkoululaisille. Kiva-koulun ja Hyvis-oppituntien puitteissa kiusaamisteemaa käsiteltiin koululaisille ja lukiolaisille. Turvataidot ovat yksi Hyvis-tuntien aihealue myös alakouluilla. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma on laadittu kaikissa päiväkotien lapsiryhmissä kunakin toimintakautena. Lähiuhdevä kivalta ei ole saatavilla indikaattoritietoja Orimattilan osalta, kuten ei myöskään mittariksi asetetun "On saanut tukea perheessä kokemaan väkivaltaan koulun aikuisilta" osalta.
	Kiusaamisen ja häirinnän vastainen suunnitelma laaditaan esiopetuksessa, koulussa ja nuorisopalveluissa Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista varten laaditaan ohjeistus	TOTEUTUI	Koulukiusaamiskokemukset, % (KTK)	Koulukiusaaminen lisääntyi kouluterveyskyselyn mukaan kaikilla vastanneilla ryhmillä. Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana (summaindikaattori), % 4.-5. lk:sta 46 % (vrt. v. 2023: 45 %), Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana (summaindikaattori), % 8.-9. lk:sta 48 %:a (vrt. v. 2023 41 %) ja lukion 1.-2. lk:sta 19 %:a (vrt. v. 2023 15 %:a). Opetuspalveluissa laadittiin 2025 kiusaamisen vastaisen työn suunnitelma, joka kokoa kiusaamisen vastaisen ennaltaehkäisevän työn ja toimenpiteet sekä lainsäädännön näkökulmat. Suunnitelma on viety sivistysvaliokunnalle tiedoksi ja esitellyt koululle syksyllä 2025. Suunnitelma on ohjenuora kiusaamisen vastaiseen työhön kaikissa opetuspalveluissa yksiköissä. Koulujen hyvinvointityö sekä hyvinvointitunnit ovat vahvasti kiusaamisen ennaltaehkäisevää työtä. Hyvinvointityöhön ja hyvinvointituntien panostaminen näkyi ajan kanssa. Oppimisen tuen muutoksen myötä hyvinvointiin ja oppimiseen liittyvät aihealueet nousivat vahvasti esille. Keväällä 2025 pidettiin kaikille 7.-9. luokan oppilaille sekä lukion 1. vuosikurssin opiskelijoille MyFriendToo-oppitunti (seksuaalinen häirintä). Syksystä 2025 lähtien perusopetuslain muutos kielsi kännykän käytön oppitunneilla. Varhaiskasvatuksen tiimin pedagogisessa suunnitelmassa/esiopetuksen luvuvuosisuunnitelmassa tarkennettiin ja kirjattiin toimintatavat, joilla kiusaamista ehkäistään. Esiopetuksessa koulutauduttiin Huomaa Hyvä- menetelmään. Suunnitelmiin kirjataan myös toimintatavat ristiriitatilanteiden selvittämiseen.

MIELLEN HYVINVOINTI JA TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT / Hyvinvointiraportti 2025

TAVOITE	TOIMENPITEET	TOTEUMA	MITTARI	ARVIOINTI 2025
Eri-ikäiset asukkaat ovat saaneet enemmän keinoja terveellisten elintapojen ylläpitämiseen	Ulkoilukuntareittejä on kehitetty	EI TOTEUTUNUT	Uudistettujen ulkoilureittien lkm/v	0 kpl. Suunniteltu Ämmäntöyrään valaistusarukka siirtyi vuoteen 2027 resurssien siirtymä latukoneen hankintaan. Pururata siistittiin ja kunnostettiin. Koripallokenttä valmistui.
	Toteutetaan pitkän aikavälin liikuntapaikkasuunnitelma	EI TOTEUTUNUT	Liikuntapaikkasuunnitelma tehty/ei tehty	Pitkän aikavälin liikuntapaikkasuunnitelmaa ei toteutettu
	Vetovoimaiset leikkipuistot, viihtyisät puistot ja lähivirkistysalueet sekä torialue.	TOTEUTUI	Vuosittain kunnostetut leikkipuistot lkm/v	Vuonna 2025 hankittiin muutamia uusia välineitä Pettolan leikkikentälle. Yläpidon yhteydessä korjattiin ja uusittiin huonokuntoisia tai vaarallisia välineitä leikkikentillä.
	Kuntalaiskysely lähivirkistysalueista tehty/ei tehty	TOTEUTUI OSITTAIN		Vuonna 2025 toteutettiin kuntalaiskysely tehtiin mutta se kohdennettiin asukaskokemukseen. Kohderyhmänä 15-79-v. N=424. Kyselyssä selvitettiin asukkaiden arviota Orimattilasta asuinpaikkana (keskiarvo 7,28 asteikolla 0-10). Orimattila koettiin monilta osin toimivaksi ja turvalliseksi asuinpaikaksi. Erityisen myönteisiä arvioita saivat turvallisuuden tunne sekä arjen asioiden hoitamisen sujuvuus.
Toimivien yhteistyöyhteisöjen ja -mallien luominen suhteessa hyvinvointialueeseen lasten ja nuorten ja oppilas- / opiskelijahuutoon liittyvissä kysymyksissä	Palvelutarjojen (mielenterveyspalvelut, päihdepalvelut, ongelmapelaaminen, lähisuhteiden (vakaat) luoto kaupungin internet-sivuille	EI TOTEUTUNUT	Luoto/ei luoto	Palvelutarjoja ei toteutettu
	Seuranta ja vaikuttaminen seudullisesti ja paikallisesti hyvinvointialueen suunnitelmiin ja resurssointiin	TOTEUTUI OSITTAIN	Oppilas- ja opiskelijahuuto- palveluiden resurssointi/toteutus- minen hyvinvointialueen toteuttamana	Opiskeluhoitopalvelut ja kuraattoripalvelut toteutuivat suosituksen mukaisesti ja kouluterveydenhuolto- palvelut lähes suosituksen mukaisesti. Hyvinvointialueen suunnitelmiin ja resurssointiin vaikutettiin osallistumalla Päijät-Hämeen opiskeluhoito- yhteistyöryhmään (OYI), LAPE-työhön, perhekeskustoiminnasta vastaavien verkostoon, Päijät-Hämeen hyte-neuvoteluihin ja alueelliseen hyvinvointisuunnitelman ja seudullisen ehkäisevän työn suunnitelman laatimiseen.
Mielen hyvinvointi vahvistuu kaikissa ikäryhmissä	Eri-ikäisille kaupunkilaisille on tarjolla maksuttomia harrastuksia	TOTEUTUI OSITTAIN	Lasten ja nuorten ylipaino (Kouluterveyskysely): THL ei enää kerännyt vuoden 2025 kouluterveyskyselyssä tietoa lasten ja nuorten ylipainosta.	Lapsille ja nuorille: Harrastamisen Suomen mallin -kerhot; Nuorille ja perheille: nuorten kuntosalit yläkouluikäisille, perheitukuntapaivat; Senioreille: Helinäntuvan ja Areenan maksuttomat päivätoimintaryhmät ja kuntosalivuorot, Ottilialla kahvila, istumajojooga kulttuuritalolla ja syksy Ottilialle; Maksuton liikuntaneuvonta ja kaikenikäisille kuntalaisille soveltuvat ulkoilukuntapaikat. Maksuttomat matalan kynnyksen liikuntaryhmät. Työikäisille maksuttomia harrastuksia ei ollut. Heille tarjolla oli ulkoilukuntapaikat ja liikunta perheitukuntapaivien puitteissa. Koutu personal trainer tarjosi maksutonta yksilöohjausta perusopetusikäisille, pienryhmätoimintaa eri kouluilla koulupäivän yhteydessä, maksuttomat alkeisurheilukoulu alakouluikäisille.
			Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. lk oppilaisista	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8. ja 9 luokan oppilailta lisääntyi hieman vuodesta 2023 (19 %) vuoteen 2025 (22,4 %) erityisesti tyttöjen osalta.
			Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, %	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä 25-64 -vuotiaiden määrä (%) pysyi edellisvuoden tasolla vuonna 2024 (3,4 %), jota viimeisin lukema on saatavilla.
	Monimuotoiset työmenetelmät asiakastyössä: etätyöt, chat-palvelut, jalkautuva työ	TOTEUTUI		Monimuotoiset työmenetelmät asiakastyössä toteutuivat erityisesti nuorisotyössä. Nuoria kohdattiin heidän omilla toimintaympäristöissään, nuorisotiloilla sekä retkien, leirien, tapahtumien, teemaltojen ja pienryhmien kautta. Etsivä nuorisotyö kohtasi nuoria siellä missä nuoret halusivat tavata (esim. yleiset tilat, kahvila, kuntosalit, luoto). Tapaamiset toteutettiin nuorten toiveista ja tarpeista käsin.
	Mallinnetaan ruokailua, liikunnasta ja mahdollistetaan lepo päivittäin	TOTEUTUI		Ruokailun mallintaminen toteutui varhaiskasvatuksessa Säperä-menetelmällä, joka tukee lasten ruokasuhdetta ja opettaa monipuolisia ruokailutottumuksia. Hyvä ruokasuhde ja monipuoliseen ravintoon totuttaminen tukevat lapsen kehitystä, kasvua ja hyvinvointia sekä luovat pohjaa hyvinvoinnille. Perusopetuksessa mallintaminen tapahtuu osana perustutkimusta koulun arjessa. Koululounas sai kouluterveyskyselyssä sai erinomaisia mainintoja, ruokaa oli riittävästi tarjolla ja syömiseen oli riittävästi aikaa.
	Huolehditaan, että ammattilaisten koulutus on jatkuvaa ja suunnitelmallista liittyen terveellisten elintapojen ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen ja tukemiseen	TOTEUTUI OSITTAIN		Ammattilaisten osaamista terveellisten elintapojen ja mielen hyvinvoinnin edistämiseksi tuettiin säännöllisellä koulutuksella perusopetuksessa, jossa koulutuksia oli vuonna 2025 useita. Aiheina oli mm. häätäsiapu, oppimisen ja koulunkäynnin tuki, skididiologi, työyhteisötiedot, MOVE-koulutus, diabeteskoulutus koulunkäynninohjaajille sekä turvallisuuskoulutus opetushenkilöstölle. Koulutuksista on tiedotettu sähköpostitse sekä henkilöstön pedanet-sivuston kautta. Osana koulujen hyvinvointityötä hyvinvointivastaavat ovat jakaneet tietoa henkilöstölle mm. hyvinvoinnin vaikutuksesta oppimiseen sekä kiusaamisen ennaltaehkäisyä.
			Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä (%)	Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään kääntyi nousuun koronavuosien jälkeen tai pysyi samana (4.-5. luokkaiset: 2023: 80%:a oli tyytyväisiä ; 2025: 82 %:a), 8.-9. luokkalaisilla tyytyväisyys elämään pysyi samana vuodesta 2023 vuoteen 2025: 62 :a ja lukioikäisillä tyytyväisyys lisääntyi (2023: 61 %:a ja 2025: 63 %:a)
			Koppari.fi käyttö/v	Koppari-sivuston tarkoitus on ohjata nuori helposti hänen tarvitsemansa palvelut, kuten sosiaalipalvelujen tai alueellisten mielenterveyspalvelujen pariin. Vuonna 2025 kävijöitä sivustolta oli 1392. Suosituimmat sivut olivat perhe- ja sosiaalipalvelut, työikäisten palvelut, asiakasohjeus ja taloudellinen tuki- osio, mistä apua -osio sekä etusivu.
			Itsemurhakuolleisuus / 100 000 asukasta	Päijät-Hämeen itsemurhakuolleisuus on noussut vuodesta 2023 (17, 6 %) vuoteen 2024 (18,1 %). Lukua ei ole saatavilla pelkästään Orimattilan osalta.
Lasten ja nuorten päihdekasvatusta vahvistetaan ja heitä tuetaan vapaa-ajalla terveyttä tukevaan toimintaan	Jaetaan tietoa kotitehoihin päihteisiiin, mielenterveyteen ja terveelliseen ravitsemukseen liittyen (Wilma-viestit, koulutukset, materiaalit)	TOTEUTUI		Tietoa jaettiin Wilma-viestinnän kautta kotitehoihin päihteisiiin, mielenterveyteen ja terveelliseen ravitsemukseen liittyen. Käytössä oli useita ennaltaehkäiseviä ohjelmia (KiVa-koulu, Friends, Huomaa hyvä -ohjelmat) sekä Meidän luokan kuulumiset ja Miten meillä menee? -kyselyt ja oppitunnit. Perusopetuksessa sekä toisella asteella toteutettavat hyvinvointitunnit ovat osa kouluilla tehtävää hyvinvointityötä. Hyvinvointiohjelmaa pitää sisälleen myös päihdekasvatukseen liittyvät oppitunnit 5.-9. luokan oppilaille. Aiheina olivat päihitteet ja siitä seuraava riippuvuus. Päihdekasvatustunnit hoidettiin yhteistyössä koulunuorisotyön kanssa. Aiheina oli: <ul style="list-style-type: none"> • 5.lk energijuomat, vape • 6.lk nikotiinituotteet ja riippuvuus • 7.lk päihitteet • 8.lk päihitteet • 9.lk toiminnalliset riippuvuudet (nettipelaaminen, some) Uusi tupakkalaki astui voimaan 1. elokuuta 2025, ja toi mukanaan merkittäviä muutoksia nikotiinituotteiden sääntelyyn, erityisesti alaikäisten suojelemiseksi myös oppilaitoksissa.
	Kohdataan nuoria heidän omilla toimintaympäristöissään ja tarjotaan tukea heille, joilla on kohonnut riski käyttää päihteitä.	TOTEUTUI		Nuorisopalvelut toteutettiin uutena toimenpiteenä 2025 päihdekasvatusta 5 luokkalaisille sekä 6 luokkalaisille, teemana energijuomat ja sähkökoppari. Päihdekasvatusta tehtiin välitunneilla, nuorisotiloilla ja oppitunneilla. Lisäksi yläkouluissa jaettiin 8-luokkalaisille Enkaisevä päihdetyö EYTT ry:n järjestämiä Hubu-tunteja ja järjestettiin Hubu-vanhempainilta. Lisäksi 8-luokkalaisille järjestettiin luontomainen päihdekasvatustunti. Koulunuorisotyössä toteutettiin esim. 7 lk:n päihdetunnit, monialaista hyvinvointityötä, yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä, ryhmätyöskäisiä ja teemapäiviä vuoden varrella. Syksyllä 2025 aloitettiin koulunuorisotyön laajentamisen suunnittelu alakoulujen puolelle koulunuorisotyöntekijän avulla, sillä päihitteet näkyvät jo varhaisnuoruudessa. Nuorisotila toimi kevääseen 2025 toisella yläkouluilla ja siellä nuoria tavoitettiin heikosti. Syksystä 2025 avautui Orimattilan keskustan nuorille oma tila ja se saavutti heti valtavan määrän nuoria. Nuorisotilatoiminnassa korostetaan terveellisiä elämäntapoja ja päihitteiden käytön haittoista keskustellaan lähes päivittäin. Nuorisotilalla päihitteet tai energijuomat eivät ole sallittuja ja etenkin energijuomista syntyy nuorten kanssa paljon keskustelua. Etsivä nuorisotyö teki päihitteiden käytön ehkäisyä osana ohjaustyötä. Keskusteleva työote kuuluu etsivään nuorisotyöhön ja nuori ohjataan palvelujen piiriin tarvittaessa.
	Kaupunkiin laaditaan kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointiohjelma	TOTEUTUI	Kulttuurihyvinvointiohjelma 2023-2028 laadittu	Ohjelma laadittiin mutta toteutus siirtyi tuleville vuosille.

ELINVOIMA ORIMATTILASSA /Hyvinvointiraportti 2025

TAIVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA	MITTARI	ARVIOINTI 2025
<p>Työllistäjät ja työssäkäyvät ovat saaneet äänensä kuuluvain kunnan niiden palveluiden suunnittelussa, jotka tukevat sekä työllistämistä että työssäkäyntiä</p>	<p>Elinkeinopolitiikan ohjelman työssäkäyntiä ja työvoimaa koskien osioiden päivittäminen – osallistetaan kohderyhmät</p>	<p>TOTEUTUI OSITTAIN</p>	<p>Elinkeinopolitiikan ohjelma päivitetty kyllä/ei</p>	<p>Orimattilan kaupungilla ei ole elinkeinopolitiista ohjelmaa erillisohjelmana. Yrittäjyyden ja elinvoiman kehittämistä on tehty kuitenkin aktiivisesti ja elinkeinopolitiittinen tavoite ”Eiän ja yrittämisen yhteistyöalusta” mainitaan strategissa. Vuonna 2025 Orimattilassa jatkettiin yrittäjäyhteistyön systemaattista vahvistamista sekä kaupungin elinvoiman kehittämistä tiivisiä yhteistyössä paikallisten yritysten, yrittäjien ja kumppaneiden kanssa. Keskeisiä ovat vuorovaikutus, palvelujen parantaminen, yritysvalokustusten tunnistaminen sekä yritysten toimintaedellytysten sujuvoittaminen. Kaupunginhallitus hyväksyi syyskuulla 2025 yrittäjäyhteistyön määrittely, joka ohjaa koko organisaation tapaa palvella yrityksiä ja toimia elinvoiman edistäjänä. Määrittelyn perustuu yrittäjiltä, kuntalaisilta, kumppaneilta, viranhaltijoilta ja luottamushenkilöiltä kerättyyn palautteeseen sekä useisiin työpaikoille ja kyselyihin.</p> <p>Yrittäjäyhteistyön teemat käytännössä: Reagointi ja kehittäminen – Yritysten palautetta kerätään systemaattisesti – Palveluja ja käytäntöjä kehitetään palautteen pohjalta Vuorovaikutteiset hankinnat (sekä hankintavesimistä ja markkinavuoropuhelu, tarjouspyynnöt käytännönohjeita ja vuorovaikutus aktivista) Ennakoiva kaavoitus ja infra (kaavoitusta ja maanhankintaa kehitetään ennakoivien yritysten tarpeita, toimialakohtaiset erityispiirteet huomioidaan) Sujuva lupakäsittely (neuvova ja johdonmukainen palvelu, yritysten asioiden käsittely nopeutetaan ja selkeytetään) Veto- ja pitovoima (kilpailukyiset tontit- ja toimitilaratkaisut, hyvä saavutettavuus ja monipuolinen arki ovat osa yrittäjäyhteistyötä) Selkeä ja ennakoiva viestintä (avoin, monikanavainen, ennakoiva tiedotus, yrityksille tarjotaan ajantasainen tieto päätöksenteosta ja palveluista)</p> <p>Yrittäjäyhteistyö toimii jatkossa kaupunkioiganisaation yhteisenä toimintamallina, joka ohjaa päätöksentekoa, viestintää, palvelujen kehittämistä ja yhteistyötä yritysten kanssa. Linjaukset ovat osa Orimattilan elinvoimayhteistyön perustaa ja tukevat sekä yritysten että kaupungin kasvua ja toimintaedellytysyksiä. Vuonna 2025 määrittelytyö sai myös ulkopuolista tunnustusta: Orimattila palkittiin Päijät-Hämeen yrittäjäyhteistyön teko-kilpailun voittajana, mikä tuo näkyvyyttä kaupungin johdonmukaiselle työlle yrittäjäyhteistyön toteuttamisen rakentamisessa.</p>
<p>Monipuolinen ja laadukas asuminen</p>	<p>Asunto-ohjelman laatiminen</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>Asunto-ohjelma laadittu kyllä/ei</p>	<p>Asunto-ohjelma on laadittu vuosille 2023-2028 ja se on viety hallitukseen 31.10.2022 ja hyväksytty valtuustossa 7.11.2022.</p>
<p>Auskaat ovat aktiivisesti mukana kaupungin markkinoinnissa ja kehittämisessä ja markkinoinnissa</p>	<p>Isetaan aktiivisesti sometiileillä postiviestillä asukkaiden #orimattila -päivityksiä ja valitaan ”lähettöläis”-kuntalaisia</p>	<p>TOTEUTUI OSITTAIN</p>	<p>Ei TOTEUTUN UT</p>	<p>Vuonna 2025 kaupunkilaisten osallistaminen viestintään ei ole ollut niin aktiivista kuin parina aiempina vuosina. Kaupunkilaisia pääsi kuitenkin päästy ääneen esim. kaupungin toimintamarkkinoinnissa kertomalla oman tarinansa siitä, millaista on asua Orimattilassa. Orimattila-sihtunneiteella merkittäviä julkaisuja oli kohtalaisen vähän, mutta jotakin sellaisia jaettiin kaupungin sooneen.</p>
<p>Tehdään kysely perheille työssäkäynnin tukemisesta edistävistä keinoinsta/palveluista</p>	<p>Ei TOTEUTUN UT</p>	<p>Kulttuurimatkaillu suunnitelmia tehty/ei tehty</p>	<p>Ei TOTEUTUN UT</p>	<p>Erillisiä kulttuurimatkaillu suunnitelmia ei tehty mutta sen sijaan matkailu kehitettiin elinvoimatoimialan kautta vahvasti yritys- ja toimijälähtöisesti. Vuoden aikana järjestettiin kaksi Orimattila verkostoituu – Matkailu ja vapaa-aika -ilaisuutta, jotka koskivat laajasti yhteen matkailun, tapahtumien, luontopalveluiden, vapaa-ajan sekä yhdistystoiminnan edustajia. Kahteen tilaisuuteen osallistui lähes 70 toimijaa.</p> <p>Työpajoissa: •Tunnistettiin Orimattilan matkailun vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä •Ilanoitettiin matkailun tarinallisia kärkeä •Rahatettiin, millaisella kohderyhmällä Orimattila erityisesti puhuttelee •Riottiin esiin kehittämistarpeita (näkyvyys, koordinaatio, yhtenäinen viesti) •Rahmotettiin rakenteet kaupungin tulevalle matkailusääntöille</p> <p>Työn konkreettisenä tuloksena käynnistyi Orimattilan uuden matkailusivuston kokoaminen, joka kokoa alueen palvelut, elämäyskokoonsuudet ja tarinalliset sisällöt yhteen paikkaan.</p>
<p>Ilmastotyön aloittaminen</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>Ilmastosuunnitelmaa toteutettiin vuonna 2025 seurannan kautta (CO2 raportti, Kulmalaskenta sekä vuonna 2026 valmistuva Päijät-Hämeen bioindikaattoritutkimus 2025-2026). Orimattila oli mukana ilmastonsuunnitelman sopeutumishankkeessa. Orimattila on HNKU-kunta ja Päijät-Häme on HNKU-maakunta (kasvihuonepäästöjä seurataan CO2 laskennalla). Kiinteistöjen öljylämmitys vaihdettiin ilmalämpöpumpuihin, maalämpöön ja aurinkoenergiaan niin yksityisellä kuin kuntapuolella. Uusille päätäjillä ja henkilökunnalla oli mahdollisuus saada tietoa ilmastosuunnitelmasta ja ilmastotyöstä ja julkisen liikenteen käyttöä mahdollistettiin. Lisäksi seuraavia toimenpiteitä toteutui: - Kuntien sopeutumistyökalu 2025 otettu käyttöön. - Siivoustalokoot toteutui - Orimattila oli mukana Päijät-Hämeen ympäristöviikkossa - Tuulienenergiaa kutsua kaavoituksen keinoin elinvoimavaliokunnassa työstäessä (kesken) - Aurinkoenergianhankinta oli viestillä useita mutta vain yksi luvitettu kaavailtiin keinoin - Kiinteistöjen valaistusta ja katuvälilaitusta muutettiin energiatehokkaammaksi LED-tekniikalla - Ilmanvaihtojärjestelmien uudistamista ja säästötoimia jatkettiin - Orimattilan kaupungin eri hallintokunnista koostuva Energiatestiryhmä kokoontui säännöllisesti. - Osallistettiin säännöllisesti maakunnallisen Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmän kokouksiin.</p> <p>Energiatestiryhmän KETS-säästöavoite toteutui 152%. 2025 tehdyt energiansäästötoimenpiteet - Jokivarren koulu led-valaistusmuutoksia opetustiloihin ja ruokalaan, liikuntasaliin ja D-osan käytävään - Kaupungintalo aurinkovoimaila, suunnittelu valmis (edellyttää kattoremontin suunnittelun ja toteutuksen ensin) - Orimattila Areenan ja uimahallin aurinkovoimaila, suunnittelu valmis - Terveystieteiden aurinkovoimaila suunnittelu ja asennus valmis - Uusien kiinteistöjen IV-koneiden puhallinmuutokset suoraan EC-puhalltimiksi. Toteutuneet Lintulan päiväkotin ja Koivikon päiväkotin - Terveystieteiden led-valaistusmuutokset tehty käyttäville osittain, vuodeosaston 1 ruokasaliin, 2.krs ja 1.krs (terapia- ja hallintilojen siipi) sekä ruoka / keittiötilaan. - Pennalan päiväkodin käytävälampien muutokset led-valaisimiksi - Koivikon päiväkodin käytävälampien muutokset led-valaisimiksi</p>
<p>Kaavoitetaan uusia elinkeinotontteja ja hyvien logistiin sijainteihin. Huolehditaan, että tarjolla on erityyppisiä tontteja</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>TOTEUTUI</p>	<p>Vuonna 2025 valmistettiin Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavaa ja asemakaavaa, menossa valtuuston hyväksyttäväksi huhtikuussa 2026.</p> <p>Vuonna 2025 aloitettiin neljän uuden aurinkovoimailan kaavoitus.</p>
<p>Työllisyyden kuntakokeiluissa onnistuminen</p>	<p>Työllisyyden kuntakokeilun toimenpiteet</p>	<p>Ei TOTEUTUN UT</p>	<p>Koulutuksen ulkopuolelle jääneen 17-24-v. vä vastavaan ikäisistä (hyte-ind.) ; Työpajalla olleiden sijoittuminen työpajakokoon työttömäksi % ; Työttömät, % työvoimasta Pitkäaikaisesti työttömät, % työttömistä</p>	<p>Työttömien määrä (%) työvoimasta nousi vuodesta 2023 (10,4%) vuoteen 2024 (11,4 %) ja oli koko maata (10,8%) korkeampi Pitkäaikaisesti työttömien osuus (%) työttömistä, ei ylä vuoden työttömänä olleiden määrä nousi vuodesta 2024 (36,9 %) vuoteen 2025 (42,8 %) ja oli koko maata (33,6%) korkeampi. Vainkeasti työllistävien osuus (rakennetyöttömyys) nousi vuodesta 2023 (4,7 %) vuoteen 2024 (4,9%) ja oli koko maata (4,5 %) korkeampi. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden määrä (%) vastaavaan ikäisistä väiestöstä nousi vuodesta 2023 (10,6%) vuoteen 2024 (11,9 %), josta tuorein tieto on saatavilla.</p> <p>Työmääränsäntöjen kunnat: Vuoden 2025 alussa kuntien rahoitusvastuu työttömyydistä laajeni merkittävästi. Aiemmin kunnat rahoittivat pääosin pidempään työttömänä olleille maksettavaa työmääränsäntöä, mutta vuoden 2025 alusta kunta maksaa osuutta kaikista työttömyydistä (työmääränsäntö, peruspäiväraha ja ansiopäiväraha) jo 100 maksupäivän jälkeen. Rahoitusosuus kasvaa portaittain työttömyyden pitkeytyessä (10-50 %). Muutos kasvattaa kuntien maksamia kunnatönsäntöjä ja lisää kustannusten herkkyyttä myös lyhyemmän työttömyyden muutoksille. Tämän vuoksi vuoden 2025 jälkeiset luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia aiempiin vuosiin: kasvu kunnatönsäntöissä ei johdu pelkästään työttömyyden lisääntymisestä, vaan myös rahoitusmallin muutoksesta. Pelkästään työmääränsäntöjen osuutta (euroa/asukas) maksettiin 104,78 €/asukas. Koko maksuosuus työttömyydistä (työmääränsäntö, peruspäiväraha, ansiopäiväraha) (euroa/asukas) maksettiin 127,85 €/asukas.</p> <p>Avoimet työpaikat Orimattilassa vuonna 2025: 279 kpl (Työmääränsäntö) Työpaikkaomavaraisuus: Tilastokeskus ei pidi tarjota tietoa vuodesta 2024 alkaen alueittain. Työttömyysaste joulukuun 2025 13,1 %. Työttömyysaste vuoden 2025 keskiaño 12,1 %.</p> <p>Vaiveasti työllistävät (rakennetyöttömyys), % Työmääränsäntöjen kunnatönsäntö: Vuoden 2025 alussa voimaan tullut TE24-uudistus muutti merkittävästi julkisten työvoimavaliokunnan järjestämistä. TE-toimistojen toiminta päättyi vuoden 2024 lopussa, ja vastuu palveluista siirtyi uusille työllisyysalueille. Orimattila kuuluu Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen, joka vastaa alueen viranomaisyhteistyöstä työnhakija- ja työnantajapalveluissa. Uudistuksen myötä kuntien rooli työllisyyden hoidossa on vahvistunut, ja samalla myös taloudellinen vastuu on kasvanut. Kunnat vastaavat aiempaa laajemmin työttömyyden vähentämisen rahoituksesta sekä työllistämistä edistävien palvelujen kokonaisuudesta, mikä korostaa vaikuttavien ja oikea-aikaisten palvelujen merkitystä.</p> <p>Orimattilassa työllistämistä tukevat palvelut tuotetaan ostopalveluina. Palveluita hankitaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Kokonaisuuteen sisältyy muun muassa ryhmä- ja yksilövalmennuksia sekä muita työllistämistä edistäviä toimenpiteitä. Tämä toimintamalli mahdollistaa palvelujen joustavan kohdentamisen ja tukee asiakkaiden etenemistä kohti työllistymistä.</p> <p>Työpaikkojen määrän ja työttömyyden seuranta on Orimattilassa 2025. Syntyneet työpaikat, alle 30-vuotiaita tietoa, joka oli asetettu yhdeksi mittariksi, ei ollut saatavilla ELY-keskukselta tai KEHAn työnvälitystilastoista.</p>

HYTE-kärkien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen koonti

Hyte-kärki	Tavoitteet	Toteutuneet toimenpiteet	Osittain toteutuneet toimenpiteet	Ei toteutuneet toimenpiteet	Toimenpiteitä yhteensä	Toteuma (%) Täysin toteutuneet toimenpiteet hyte-kärjittäin	Toteuma (%) Täysin tai osittain toteutuneet toimenpiteet hyte-kärjittäin
Mielen hyvinvointi	<p>Eri-ikäiset asukkaat ovat saaneet enemmän keinoja terveellisten elintapojen ylläpitämiseen</p> <p>Toimivien yhteistyörakenteiden ja -mallien luominen suhteessa hyvinvointialueeseen lasten ja nuorten ja oppilas- / opiskelijahuoltoon liittyvissä kysymyksissä</p> <p>Mielen hyvinvointi vahvistuu kaikissa ikäryhmissä</p> <p>Lasten ja nuorten päihdekasvatusta vahvistetaan ja heitä tuetaan vapaa-ajalla terveyttä tukevaan toimintaan</p>	6	4	3	13	46 %	77 %
Osallisuus ja yhteisöllisyys	<p>Kuntalaiset ja sidosryhmät kokevat voivansa vaikuttaa ja osallistua elinympäristönsä kehittämiseen</p> <p>Neljännän sektorin toimijat tukevat kaupungin hyvinvointityötä</p> <p>Viihtyisä elinympäristö</p>	5	3	2	10	50 %	80 %
Elinvoima	<p>Työllistäjät ja työssäkäyvät ovat saaneet äänensä kuuluviin kunnan niiden palveluiden suunnittelussa, jotka tukevat sekä työllistämistä että työssäkäyntiä</p> <p>Monipuolinen ja laadukas asuminen</p> <p>Ilmastotyön aloittaminen</p> <p>Työllisyyden kuntakokeilussa onnistuminen</p>	3	2	3	8	38 %	63 %
Arjen turvallisuus	<p>Asukkaiden elinympäristön turvallisuutta vahvistetaan</p> <p>Lähisuhdeväkivalta ja seksuaalinen häirintä eri ikäryhmissä vähenee nykytasosta</p>	2	4	2	8	25 %	75 %

Johtopäätökset tulevaan hyte-työhön

Nostoja tulevaan hyte-työhön ja seuraavaan laajaan hyvinvointisuunnitelmaan ovat:

- Vanhemmuuden tuen tarve on lisääntynyt.
- Lasten ja nuorten kiusaamisen ehkäisyyn tarvitaan toimenpiteitä.
- Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tarttuminen monitoimijaisesti ja monialaisesti sekä nivelvaiheen nuorten pudokkaiden huomiointi siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle.
- Huolena laaja työttömyys valtakunnallisesti ja kunnan mahdollisuudet työttömyyden ehkäisyssä.
- Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen, osallisuus hyvinvointisuunnitelmatyössä sekä osallisuusohjelman laatiminen.
- Turvallisuussuunnitelma tulee päivittää.
- Kotoutujien ja vammaisten kuntalaisten huomioiminen ja integroiminen kaupungin tarjoamiin toimintoihin.
- TEAviisarin tiedonkeruusiin huomion kiinnittäminen jatkossa (hyte-kerroinindikaattorit).